22.9.2026

Selvitys tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen kasvatus- ja koulutuslautakunnan toiminnasta vuodelta 2025

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kiittää tarkastuslautakuntaa saamastaan palautteesta vuoden 2025 arvioinnissa. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt arvioinnissaan huomiota oleellisiin kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisiin toimintoihin, lainsäädännön muuttumisen aiheuttamiin uudistuksiin ja toimenpiteisiin, ajan haasteisiin sekä kasvatuksen ja opetuksen laadun ylläpitoon vaikuttaviin tekijöihin.

Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana, että kouluakäymättömien lasten ja nuorten tilanne on yhä ajankohtainen. Kouluakäymättömien oppilaiden tilanteisiin on haettu ratkaisua sekä opetuspalvelujen omilla ratkaisuilla että yhteistyössä sosiaalihuollon, lastensuojelun ja/tai sairaalakoulun kanssa koulupudokkuuden estämiseksi. Avun saaminen ja lähinnä sen vaikuttavuus huolestuttaa. Koululla olisi keinoja auttaa opetusjärjestelyissä erilaisina tauottamisina, kuormituksen keventämisenä, pienempinä ryhminä ym., mutta ensin oppilaan tulisi pystyä tulemaan kouluun ja ottamaan tukea koulussa vastaan. Tässä tarvitaan moniammatillista yhteistyötä siten, että oppilaan kokonaistilanne tulee huomioiduksi.

Kouluilla on opetusryhmäratkaisuilla, pedagogisilla erityisjärjestelyillä ja tilasijoitteluilla kyetty luomaan toimintamalleja, jotka ovat auttaneet oppilaita heidän henkilökohtaisissa elämäntilanteissaan siten, että ovat kyennet jatkamaan opiskelua omassa koulussaan. Ratkaisut räätälöidään hyvin yksilöllisesti. Kontiolahden perusopetuksen läsnäolon tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn mallin rinnalle on käynnistetty opetuspalveluiden ja opiskeluhuollon yhteistyönä toimintamallin valmistelu kouluakäymättömien oppilaiden syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Toimintamallin tavoitteena on vahvistaa oppilaiden kouluun kiinnittymistä sekä yhtenäistää kouluakäymättömyyden riskien varhaiseen tunnistamiseen, siihen puuttumiseen ja tarvittavan tuen järjestämiseen liittyviä toimintatapoja.

Tarkastuslautakunta on huolissaan jo varhaiskasvatuksessa olevien tukea tarvitsevien lasten kasvaneesta määrästä. Tarkastuslautakunnan huolenaihe on yhteinen kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä sen alaisten viranhaltijoiden ja työntekijöiden kanssa.

Varhaiskasvatukseen on perustettu syksystä 2025 alkaen varhaiskasvatuslain (540/2018) 27 §:n mukaisia varhaiskasvatuksen sosionomin toimia. Sosionomit työskentelevät osana varhaiskasvatustiimiä varhaiskasvatuksen opettajan, lastenhoitajan ja kiertävän varhaiskasvatuksen erityisopettajan rinnalla tuoden

osaamista erityisesti lasten kokonaisvaltaisen kasvun ja hyvinvoinnin tukemiseen, vanhemmuuden tukemiseen sekä palvelujärjestelmän tuntemukseen ja verkostoyhteistyöhön. Lasten tuen tarpeisiin pyritään vastaamaan monilla erilaisilla pedagogisilla keinoilla mm. sopivan pienryhmätoiminnan avulla. Osa lapsista tarvitsee vahvaa aikuisen tukea lähes kaikissa päivän tilanteissa, mikä mahdollistuu ainoastaan sillä, että ryhmän henkilöstömäärää on lisätty. Osa varhaiskasvatuksen lastenhoitajista on aloittanut oppisopimuksella lisäkoulutuksen, joka antaa valmiuksia työskennellä tukea tarvitsevien lasten kanssa. Varhaiskasvatuksen ja sosiaalihuollon välistä yhteistyötä on tiivistetty ja luotu yhteisiä rakenteita.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota koulupsykologien saatavuuteen sekä kouluterveydenhoitajien vaihtuvuuteen. Hyvinvointialue on pyrkinyt rekrytoimaan jatkuvasti uusia koulupsykologeja, mutta edelleen osa psykologipalveluista on jouduttu tuottamaan ostopalveluina, ja etenkin pienten kyläkoulujen ongelmana on lähipalvelun puuttuminen. Opiskeluhuoltohenkilöstön pysyvyydellä ja siten tutulla henkilöstöllä on merkittävä vaikutus oppilaantuntemukseen ja lasten/nuorten luottamuksen saavuttamiseen. Henkilöstön jatkuva vaihtuminen tai henkilöstövaje vaikeuttaa lasten ja nuorten asioiden hoitoa opiskeluhuollollisissa asioissa. Kyseisiä asioita nostetaan esille sekä kunnan opiskeluhuollon ohjausryhmässä että hyvinvointialueen kanssa pidettävissä muissa verkostokokouksissa.

Tarkastuslautakunta korostaa, että opiskelijamäärän väheneminen tulevina vuosina ja siitä johtuvat palveluverkon vaikutukset opetuksen saavutettavuuteen on arvioitava huolellisesti jatkovalmistelussa. Palveluverkon tarkastelun osalta kasvatus- ja koulutuslautakunta toivoo yhteistä, monipuolista ja avointa ennakkokeskustelua virkamiesten ja päättäjien välillä.

Tarkastuslautakunta on antanut positiivista palautetta kasvatuksen ja opetuksen asioista, joista halutaan pitää kiinni ja tehdä näiden asioiden eteen jatkuvaa työtä, jotta Kontiolahden kasvatus- ja koulutuspalvelut säilyvät laadukkaina jatkossakin:

- Tarkastuslautakunta toteaa, että opetuksen laatu ja koulutuksen pitovoima ovat kokonaisuutena hyvällä tasolla.
- Tarkastuslautakunta arvioi, että oppimisen tuen uudistuksen eteneminen sekä perhekeskustiimin toiminta edistävät varhaista tukea ja moniammatillista yhteistyötä.
- Tarkastuslautakunta katsoo, että kielten yhteisopetus tukee opetuksen monipuolisuutta ja resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä.

22.9.2026

Kontiolahden kunta
Keskuskatu 8
81100 Kontiolahti
p. 013 7341
f. 013 734 5328
kirjaamo@kontiolahti.fi
www.kontiolahti.fi
Y-tunnus: 0169048-8